Miljø-
direktoratet

RETURKRAFT AS
Setesdalsveien 205 (JE)
4618 Kristiansand S

Oslo, 11. november 2024

Deres ref.:
Heidi Bjørkehaugen Nilsen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/3618
2024.0186.miljodir

Saksbehandler:
Arnstein Flatlandsmo

Rapport etter tilsyn 28. oktober - 31. oktober 2024

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos RETURKRAFT AS (virksomhetsnummer: 991630538).

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Returkraft har ikke et oppdatert måleprogram
- Avvik 2: Virksomhetens miljørisikovurdering har enkelte mangler
- Avvik 3: Returkraft AS har ikke egenkontrollrapportert eller substitusjonsvurdert sin bruk av fluorholdig brannskum
- Avvik 4: Virksomheten har deklarert og levert farlig avfall som ikke er tatt med i egenkontrollrapporteringen for 2023

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

RETURKRAFT AS må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 15. januar 2025.

Miljødirektoratet påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Returkraft kan med fordel lage en liste over hva de anser som unormale driftsforhold
- Anmerkning 2: Gassmålinger kan med fordel inkluderes i virksomhetens skriftlige rutine for mottakskontroll
- Anmerkning 3: Merking av avvist farlig avfall kan forbedres
- Anmerkning 4: Virksomhetens risikovurdering av klimaendringer kan forbedres

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

RETURKRAFT AS må betale et gebyr på 201 800 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Arnstein Flatlandsmo. Merk svaret med saksnummer 2022/3618 og tilsynsnummer 2024.0186.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Returkraft har ikke et oppdatert måleprogram

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Internkontrollforskriften § 5 andre ledd, punkt 7
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Returkraft AS, punkt 4.1

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Det er i tillatelsen stilt krav om utslippskontroll, målinger og måleprogram for utslipp til luft og lokal luftkvalitet. Virksomheten skal kontrollere og dokumentere sine utslipp, samt kvalitetssikre målingene. Mer utfyllende informasjon om hva et måleprogram bør inneholde finnes i faktaarket M21-2013 «Forventninger til industriens måleprogram» og Miljødirektoratets digitale veileder "Utslippskontroll: Forventninger til industrien".

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Returkraft AS måler sine utslipp og gjennomfører de fleste av aktivitetene som skal inngå i et måleprogram. Dokumentasjonen er imidlertid fragmentert, og det foreligger ikke et samlet måleprogram.

Virksomheten kunne ikke vise skriftlig dokumentasjon på følgende punkter:

- En oppdatert og samlet oversikt over krav (inkludert vedlegg V og XII til kapittel 10 i avfallsforskriften) for utslipp til luft
- En tydeligere ansvarsfordeling for oppfølging miljøparametere i organisasjonen
- Usikkerhetsberegninger og -vurderinger av alle utslippsmålinger
- Beskrivelse av virksomhetens valg av A- eller B-verdier for halvtimesmidler (vedlegg V i avfallsforskriften)

Under tilsynet ble dokumentet "Returkraft – måleprogram for utslipp til luft" lagt frem. Dette dokumentet er ikke oppdatert, og inngår heller ikke i virksomhetens godkjente prosedyrer. Miljødirektoratets vurdering er at Returkraft AS mangler et komplett måleprogram.

Avvik 2: Virksomhetens miljørisikovurdering har enkelte mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 6
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Ruterkraft AS, punkt 8

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Returkraft har utviklet et system for risikostyring, risikovurdering og risikohåndtering. Risikovurderinger gjennomføres blant annet ved hjelp av Bayesianske nettverk. Resultatene fra disse vurderingene er samlet i en oppfølgingsliste (tiltaksplan) der hvert risikonettverk har en egen fane. Disse fanene inneholder blant annet beskrivelser av foreslåtte tiltak, samt muligheter for å fordele ansvar og følge status på tiltaket.

Tiltak kan følges opp i tiltaksplanen eller legges inn i appen HSEQ og/eller vedlikeholdssystemet IDUS for videre oppfølging. De to sistnevnte systemene gir meldinger/-alarmer når tiltak er gjennomført eller frister er overskredet.

Virksomheten har ikke fulgt opp risikovurderingen *Bruk av Tjøsteltank til forsøk med flytende avfall til forbrenning*. Det ble opplyst at noen av tiltakene hadde blitt gjennomført, men dette var ikke dokumentert i oppfølgingsarket. Det ble også informert om at det ble valgt å benytte en annen type tank enn den som var risikovurdert. Det har ikke blitt gjennomført en skriftlig risikovurdering av den nye tanktypen.

Avvik 3: Returkraft AS har ikke egenkontrollrapportert eller substitusjonsvurdert sin bruk av fluorholdig brannskum

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Produktkontrolloven § 3a
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Returkraft AS, punkt 6.3

Beskrivelse av krav

Virksomhet som bruker et produkt med innhold av kjemisk stoff som kan medføre miljøforstyrrelse, skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for slik virkning. Virksomheten skal i så fall velge det alternativet med minst miljøforstyrrelse, hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Returkraft AS skal innen 1. mars hvert år rapportere miljødata fra foregående år via Altinn. Her skal en rekke opplysninger om driften rapporteres, blant annet om det inneværende eller tidligere år er brukt fluorholdig brannskum.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Mottatt avfall plasseres i en bunker der det blandes før forbrenning. Ved lagring av blandet avfall vil det alltid være en viss risiko for brann, og det er derfor montert fire vannkanoner i bunkeren. Kanonene kan brukes til å skumlegge bunkeren. I dag bruker virksomheten et brannskum som inneholder en forbindelse i en undergruppe av PFAS. Kanonene testes med jevne mellomrom. Bunkeren er lukket og brannskummet følger avfallet inn i ovnen der det blir helt eller delvis forbrent.

Returkraft opplyste at de var kjent med brannskummets uheldige miljøegenskaper, men kunne ikke dokumentere at det var utført en substitusjonsvurdering. Miljødirektoratet understreker at det nå finnes fluorfrie brannskum.

I egenkontrollrapporteringen for 2023 har Returkraft AS krysset av for at de ikke har brukt fluorholdig brannskum.

Avvik 4: Virksomheten har deklarert og levert farlig avfall som ikke er tatt med i egenkontrollrapporteringen for 2023

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Returkraft AS, punkt 6.3

Beskrivelse av krav

Returkraft AS skal innen 1. mars hvert år rapportere miljødata fra foregående år via Altinn. Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenkontrollrapportering.

Virksomheten skal sammen med den årlige egenkontrollrapporteringen sende avfallsregnskap som viser en oversikt over alt avfall som er mottatt, lagret, behandlet og sendt videre. Herunder også oversikt over farlig avfall.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

I egenkontrollrapporten for 2023, del 4.4 *Farlig avfall levert til mottaker i Norge og utlandet,* er det noen avfallsfraksjoner som ikke er tatt med. Dette gjelder farlig avfall som har oppstått ved virksomheten, som for eksempel slam fra oljeutskillere (Avfallsstoffkode 7022; 1050 L),

blybatterier (Avfallsstoffkode 7092; 370 kg) og spraybokser (Avfallsstoffkode 726; 74 kg). Avfallet er korrekt deklarert via Avfallsdeklarering.

Virksomheten leverer store mengder flygeaske til NOAH Langøya hvert år. Denne fraksjonen er inkludert i egenkontrollrapporten for 2023.

Anmerkning 1: Returkraft kan med fordel lage en liste over hva de anser som unormale driftsforhold

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering
I samsvar med § 10-35 i avfallsforskriften kan Returkraft AS fjerne måleverdier når det oppstår unormale driftsforhold. Slike unormale driftsforhold kan f.eks. være teknisk uunngåelige forstyrrelser, opp- og nedkjøring av anlegget samt svikt i renseanlegg eller måleutstyr. Returkraft AS benytter seg i dag av muligheten til å fjerne noen slike verdier, blant annet ved oppstart av anlegget og ved strømstans. Begrunnelsen blir lagt inn som fritekst i driftsloggen.
Returkraft AS bør vurdere å utarbeide en liste over hvilke unormale driftsforhold som kan oppstå. Dette vil gjøre det lettere å forta en objektiv vurdering av hvorvidt slike forhold har inntrådt når det enkelt kan registreres. Det vil også være enklere å holde en oversikt over hvilke forhold som har påvirket anlegget.

Anmerkning 2: Gassmålinger kan med fordel inkluderes i virksomhetens skriftlige rutine for mottakskontroll

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering
Returkraft AS har et omfattende regime for mottakskontroll, og alle leveranser av farlig avfall skal kontrolleres. Blant annet skal det gjøres gassmålinger (LEL og VOC) dersom det er mistanke om at det farlige avfallet kan avgi gass. For flytende fraksjoner skal det gjøres måling av flammepunkt. I rutinen for mottakskontroll av farlig avfall er flammepunktsmålinger beskrevet og det er angitt når de skal utføres. Gassmålinger er derimot ikke beskrevet. En beskrivelse av gassmålingene og når disse skal utføres kan med fordel være inkludert i denne rutinen.

Anmerkning 3: Merking av avvist farlig avfall kan forbedres

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering
Returkraft AS har et system for mottakskontroll der alle forsendelser med farlig avfall skal kontrolleres. Fraksjoner eller kolli som avvises i mottakskontrollen skal plasseres i et karantene-område i påvente av henting. Dette området er ikke spesifikt merket, og kolliene merkes heller ikke spesifikt. Området sperres av med en merkekjetting eller kjegler for å vise at dette avfallet ikke skal flyttes.

Returkraft AS kan med fordel merke de avviste kolliene, og/eller karanteneområdet bedre, slik at faren for forveksling eller feil minimeres.

Anmerkning 4: Virksomhetens risikovurdering av klimaendringer kan forbedres

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering
Virksomheten har, gjennom sitt forsikringsselskap, gjort en risikovurdering av hendelser knyttet til vær og klima. Vurderingen ser på hvordan dagens vær og klima vil kunne påvirke driften. Det er i analysen lite fokus på hvordan fremtidige klimaendringer vil kunne påvirke driften. Endringer i klima gir ulike utslag, som blant annet ekstreme nedbørsmengder/-intensiteter, mer vind og lengre tørkeperioder. Dette vil igjen føre til økt fare for f.eks. ras, flom og strømbrudd. Returkraft AS kan med fordel inkludere en vurdering av hvordan fremtidige klimaendringer vil kunne påvirke virksomhetens forurensningsfare i sin risikovurdering.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at RETURKRAFT AS må betale et gebyr på 201 800 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 3 for flerdagstilsyn og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-8.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 17. september 2024 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage
Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og produktkontrolloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48 og produktkontrolloven § 8. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av RETURKRAFT AS sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon. En revisjon er en systematisk kontroll av virksomhetens styringssystem. En revisjon omfatter gjennomgang av virksomhetens relevante dokumentasjon, intervjuer og verifikasjoner.

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Åpningsmøte: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner.
- Avsluttende møte: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Arnstein Flatlandsmo
- Trygve Helgerud
- Edvarda Wevling Matre

Kontaktperson hos RETURKRAFT AS

- Heidi Bjørkehaugen Nilsen

Fra virksomheten deltok

Stillingstittel	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
HMSK-sjef	X	X	X
Strategisk vedlikeholdssjef	X	X	X
Administrerende direktør	X		X
Driftssjef	X	X	X
Systemansvarlig	X	X	X
Markedssjef	X	X	X
Fagarbeider, mottak		X	X
Driftsoperatør		X	
Driftsoperatør		X	
Logistikkoordinator		X	
Fagarbeider, mottak		X	X

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende RETURKRAFT AS ble kontrollert under tilsynet:

- Returkraft AS, Kristiansand

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert:

- Internkontroll
- Måleprogram
- Utslipp til luft
- Forbrenning av avfall
- Klimatilpasning
- Substitusjonsplikt

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrolloven)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Returkraft AS, sist endret 28.12.2020

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Helvetica Insurance, Survey Report (utdrag, s. 1-6 og s. 31-33)
- Organisasjonskart
- Kart over Returkraft
- Strategi Returkraft (pdf)
- Omfang av ledelsessystemet (prosedyre)
- Organisering av arbeidet (prosedyre)
- Omfang av ledelsessystemet (prosedyre)
- Organisering av beredskapsarbeidet/Industrivernet (prosedyre)
- Returkrafts strategi og policy (prosedyre)
- Ledelsens gjennomgang (prosedyre)
- Håndtering av ulykke, avvik, klager, farlige forhold og forbedringsforslag (prosedyre)
- Identifisering av gjeldende regelverk (prosedyre)
- Intern revisjon (prosedyre)
- Oversikt over registreringer i ledelsessystemet (prosedyre)
- Kvalitetsstyring (prosedyre)
- Prinsipper for prosedyrer og instrukser (prosedyre)
- Risikostyring (prosedyre)
- Ammoniakkløsning-lekkasje (under både normal drift og vedlikeholdsstans) (risikonettverk)
- Stor, langvarig brann i bunker (under både normal drift og vedlikeholdsstans) (Risikoanalyse)
- Miljøaspektanalyse
- Utslipp til luft, halvtimesverdier for 2024
- Utslipp til luft, CO_2 og NO_X for 2024
- Hånderting av utslipp til luft (prosedyre)
- Håndtering av eget avfall (prosedyre)
- Måleprogram for utslipp til luft
- Risikostyring ved Returkraft
- Organisasjonens kontekst (prosedyre)
- Kontroll av avfallsleveranser- restavfall (prosedyre)
- Mottakskontroll av farlig avfall (prosedyre)
- Mottakskontroll- analyseprøver (prosedyre)

- Arbeidsinstruks tømmehall (Instruks)
- Mottakskontroll av ikke-NORM avfall (friklasseavfall <1Bq/g) (prosedyre)
- Avfall Beskrivelse av "flyt"- fra forespørsel til godkjenning (evt. Avslag), signert og arkivert avtale (prosedyre)
- Bruk av gassmåler ved mottakskontroll Farlig Avfall (prosedyre)
- Plan for mottakskontroll (prosedyre)
- Mottak av avfall som krever særskilt oppfølging, inkludert farlig avfall (prosedyre)
- Kravspesifikasjon ASNR 9911 og ASNR 9912 Blandet restavfall – sentralsortert og kildesortert (instruks)
- Kravspesifikasjon for FARLIG AVFALL i henhold til konsesjon (prosedyre)
- Avfallskjel, Måling av utslipp til luft AST for SO_2, NO_X, TVCO, HCl, HF, partikler og hastighet (Akkreditert rapport 324-20052 B)
- Ovnslinje, Måling av utslipp til luft AST for CO, SO_2, NO_X, TVCO, HCl, HF, partikler og temperatur (Akkreditert rapport 320-20234 C)
- Kontroll av utslipp ved målinger etter røykgassrens (Akkreditert rapport 320-20234 B)
- QAL2 for CO, SO_2, NO_X, TVCO, HCl, HF og partikler (Akkreditert rapport 323-20106 A Revisjon 2)
- Konsesjonsmåling 1-2024 (Akkreditert rapport 324-20052 A)
- Avfall Exceedance 2024
- Solberg Arctic 1% FP AFFF (sikkerhetsdatablad)
- Hurtigrapport Risikoanalyse oppfølgingspunkter (Avvik)
- Stor brann i bunker tiltaksliste (utklipp fra excelark)
- Tankpilot og oppfølging av tiltak (utklipp fra excelark)

Del 4: Annen informasjon

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Henning Gøhtesen	Arnstein Flatlandsmo
seksjonsleder	tilsynsleder

Kopi til: Statsforvalteren i Agder
Kristiansand kommune